

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4034/2022
14.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Миросављевић, председника већа, Надежде Видић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Драгићевић, адвокат из ..., против туженог ЈП ЕПС „Београд“, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2066/22 од 21.07.2022. године, у седници већа одржаној 14.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2066/22 од 21.07.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 855/19 од 11.05.2022. године у ставу првом и трећем изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 77.522,42 динара у року од осам дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 855/19 од 11.05.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада, исплати месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и да на досуђене новчане износе, уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичном фонду за ПИО. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужени да му плати по основу мање исплаћене зараде по основу сменског рада месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и да за тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО на тражене износе, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 79.180,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2066/22 од 21.07.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, па је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени

да му на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и да на досуђене новчане износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, па је одбијен као неоснован захтев да се обавеже тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 79.180,00 динара. Обавезна је тужилац да туженом плати трошкове првостепеног поступка у износу од 1.670,00 динара. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 5.680,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20) Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на неодређено време и рад је обављао тако што је сваки други дан радио у времену од 07,00 до 19,00 часова, затим 36 сати паузе, па затим поново у истом режиму рада при чему друга група радника, док је тужилац са осталим запосленима из своје групе на паузи, затим ради тог наредног дана такође од 07,00 до 19,00 часова. Тужени приликом обрачуна исплате зараде тужиоцу, зараду није увећавао по основу сменског рада за 8,9% сходно одредби члана 38. став 1. тачка 4) ПКУ.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, оценивши да је тужилац у наведеном временском периоду радио у сменама и зато има право на увећану зараду у складу са чланом 104. став 1, 105., 108, 118. Закона о раду и чланом 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора туженог, у висини утврђеној вештачењем.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По налажењу тог суда, начин рада тужиоца нема карактер сменског рада због чега он неосновано потражује од туженог исплату по том основу.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 108. став 1. тачка 2. и 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/05...32/13, 75/14), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то: за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде - најмање 26% од основице, за прекровмени рад – најмање 26% од основице, док је ставом 4. истог члана прописано

да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Одредбом члана 7. став 2. тачка 2. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије („Сл. гласник РС“, бр. 15/15), прописано је да послодавац доноси одлуку о распореду, почетку и завршетку раног времена, полазећи од следећег: на радним местима где процес рада траје непрекидно, рад се организује у сменама, при чему се под сменским радом подразумева рад у две (по 12 сати) или више смена (по 6 или 8 сати) у току радног дана када на истим средствима за рад, раде наизменично најмање два запослена, или две групе запослених, при чему измена смена може бити континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља, док је одредбом члана 38. став 1. тачка 4. прописано да се основна зарада запосленог увећава за рад у сменама за 8,9%.

Према директиви Европске уније 2003/88 – ЕС сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања, који може бити непрекидан или без прекида (континуиран или дисконтинуиран), изискујући потребу да радник ради у различито време током одређеног периода дању или ноћу, а турнус се у свом језичком значењу изједначава са сменским радом (пертурнум, по реду, редом). С обзиром да се под турнусом подразумева утврђен ред у коме више лица једно за другим обављају неки посао радећи наизменично и смењујући се, између ова два појма нема никакве разлике и представљају синониме. Директива Европске уније није извор права али њена садржина помаже у тумачењу појма сменског рада који наши закони не садрже.

Имајући у виду утврђене чињенице да тужени тужиоцу није извршио увећање зараде према наведеним законским одредбама и одредбама Колективног уговора које су важиле у спорном периоду, да је тужилац у утуженом периоду радио по моделу радног времена 12/36, Врховни суд налази да је првостепени суд правилно усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату тражене разлике у заради по основу сменског рада, са припадајућим доприносима.

По оцени Врховног суда, када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу, ради се о сменском раду. Наиме, рад у сменама је рад који се непрекидно или са прекидима ради у најмање 2 смене, било дневне или ноћне, односно таква организација рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања, који може бити непрекидан или са прекидима у различито време током одређеног периода дана или ноћи. Како је у конкретном случају код оваквог режима рада постојао континуитет, те имајући у виду и чињеницу да је сменски рад признат у општем акту тужене (Посебни колективни уговор за Електропривреду Србије), што указује између осталог да рад са наведеним моделом радног времена представља сменски рад, то је по оцени Врховног суда правилан закључак првостепеног суда да тужилац, у смислу одредбе члана 108. став 3. Закона о раду и члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије, има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, у утуженом периоду, а правилно је првостепени суд обавезао

туженог да за тужиоца изврши уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком Фонду за ПИО.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му исплати наведену накнаду, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду, тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

С обзиром на изнето, на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужиоцу, према успеху у ревизијском поступку, применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, и то за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, за судску таксу на ревизију у износу од 23.808,97 динара и за одлуку о ревизији у износу од 35.713,45 динара, што све укупно износи 77.522,42 динара, применом важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама.

**Председник већа - судија
Драгана Миросављевић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**